

OMAISHOITOTIEDOTE ASIAKKAALLE

- liite hoito- ja palvelusuunnitelmaan

Omaishoidon tuki

Laki omaishoidon tuesta (omaishoitolaki) tulee voimaan 1.1.2006.

Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, johon kuuluu **hoidettavalle** annettava omaishoito sekä muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, jotka määritellään hoito- ja palvelusuunnitelmas-
sa.

Lisäksi omaishoidon tukeen sisältyvät **omaishoitajalle** annettava hoitopalkkio, vapaa sekä omaishoitoa tukevat sosiaalihuollon palvelut siten kuin laissa tarkemmin määritellään. Hoitopalkkion määrästä on säädetty omaishoitolain 5 ja 6 §:ssä ja omaishoitajalle järjestettävästä vapaasta lain 4 §:ssä. Omaishoitajalle annettavat sosiaalihuollon palvelut merkitään hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

Omaishoidon tuen järjestämisestä vastaa hoidettavan kotikunta. Tuen myöntämisestä ja siihen sisältyvistä palveluista on tehtävä päätökset. Jos kunta myöntää hoidettavalle omaishoidon tukea, laaditaan omaishoidon tuesta kunnan ja omaishoitajan välille omaishoitosopimus. Sopimuksen liitteenä on hoito- ja palvelusuunnitelma, joka on laadittava yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa.

Omaishoitosopimus on toimeksiantosopimus. Omaishoitosopimuksen tehnyt omaishoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Omaishoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa. Kunnan on otettava tapaturmavakuutuslain 57 §:n 1 momentin mukainen vakuutus hoitajalle.

Tuen myöntämisedellytykset (3 §)

Kunta voi myöntää omaishoidon tukea, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- henkilö tarvitsee sairauden, vamman tai muun vastaavan syyn takia hoitoa tai muuta huolenpitoa
- hoitoa voidaan antaa hoidettavan kotona
- hoidettavan omainen tai muu läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta yhdessä muiden tarpeellisten palvelujen kanssa
- omaishoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat hoidon asettamia vaatimuksia
- hoidettavan koti soveltuu hoidon antamiseen
- omaishoidon tuen myöntäminen on hoidettavan edun mukaista ja se riittää turvaamaan hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden

Omaishoitajalle järjestettävä vapaa (4 §)

Kunnan kanssa omaishoitosopimuksen tehneellä omaishoitajalla on oikeus vähintään kahteen vuorokauden mittaiseen vapaaseen kuukaudessa, jos hän on kuukauden aikana sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti. Oikeus kahden vuorokauden vapaaseen on myös omaishoitajalla, jonka hoidettava on kodin ulkopuolella enintään 7 tuntia arkipäivää kohden saamassa kuntoutusta tai koulutusta tai muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Omaishoitaja voi pitää vapaansa kuukausittain tai hän voi säästää niitä ja pitää kerralla useampia vapaapäiviä.

Kunta voi myös järjestää enemmän vapaapäiviä tai alle vuorokauden mittaisia virkistysvapaita. Näitä vapaita voidaan järjestää myös niille omaishoitajille, jotka eivät ole ympärivuorokautisesti sidottuja hoitoon. Lakisääteisen kahden vuorokauden vapaan pitäminen tai alle vuorokauden pituisten virkistysvapaiden pitäminen eivät lain mukaan vähennä hoitopalkkion määrää.

Kunnan on huolehdittava hoidettavan hoidon järjestämisestä vapaitten aikana. Hoito on järjestettävä tarkoituksenmukaisesti ja hoidon järjestämisestä on neuvoteltava hoidettavan kanssa. Hoidettavalla tai omaishoitajalla ei kuitenkaan ole ehdotonta oikeutta valita vapaan aikaista hoitomuotoa.

Vapaan ajalta perittävät maksut (asiakasmaksulain 6 b §)

Omaishoitajan vapaan ajalta perittävistä maksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (asiakasmaksulaki) 6 b §:ssä. Säännös koskee ainoastaan niitä vapaapäiviä, joihin omaishoitajalla on lakisääteinen oikeus (2 vuorokautta kuukaudessa). Muiden vapaapäivien ajaksi järjestämästään hoidosta kunta voi periä maksuja asiakaslain muiden säännösten mukaan.

Asiakasmaksulain 6 b §:n mukaan hoidettavan maksettavaksi voi tulla vapaapäivää kohti korkeintaan 9 euroa niistä palveluista, jotka korvaavat omaishoitajan antamaa hoitoa riippumatta siitä, mitä palveluja käytetään. Palvelut voidaan järjestää myös kunnan myöntämällä palvelusetelillä.

Jos hoidettava on laitoshoidossa, joka alkaa torstaina klo 9 ja päättyy perjantaina klo 9, korvaa laitoshoidon omaishoitajan yhden vapaapäivän ja hoidettavalta voidaan periä laitoshoidosta enintään yhden vapaapäivän maksu eli 9 euroa. Jos omaishoitajan vapaapäivän aikainen hoito järjestetään hoidettavan tahdosta esimerkiksi siten, että kotipalvelu vastaa 8 tunnin ajalta hoidosta ja loppuosasta huolehtii hoidettavan sukulainen, tulee maksettavaksi niin ikään 9 euroa vapaapäivältä. Kunta ei ole velvollinen järjestämään tässä tarkoitettuja vapaapäiviä alle vuorokauden pituisissa osissa siten, että 9 euron maksu jakautuisi usealle päivälle. Hoidettavan ja hoitajan tarpeen mukaan voidaan kuitenkin järjestää lyhyempiä virkistysvapaita, joiden aikana järjestetystä hoidosta voidaan periä asiakasmaksulain mukaiset maksut.

Hoitopalkkio (5 ja 6 §)

Hoitopalkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Vuonna 2006 hoitopalkkio on vähintään 300 euroa kuukaudessa. Hoitopalkkio voidaan sopia 300 euroa alemmaksi, jos hoidettava viettää arkisin keskimäärin yli 7 tuntia kodin ulkopuolella ja hoidon ja huolenpidon tarve on vähäistä. Hoitopalkkio on siis vähintään 300 euroa, vaikka hoidettava viettäisi esimerkiksi koulussa keskimäärin yli 7 tuntia päivässä, jos hoidon tarve on runsasta silloin, kun hoidettava on kotona.

Hoitopalkkio on vähintään 600 euroa hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana edellyttäen, että omaishoitaja on lyhytaikaisesti estynyt tekemästä työtä tai päätoimista opiskelua. Työ voi olla omassa tai perheenjäsenen yrityksessä, liikkeessä tai ammatissa taikka maa-, metsä-, koti- tai muussa taloudessa suoritettua työtä ja itsenäistä tieteellistä tai taiteellista työtä. Opiskelun tulee olla joko peruskoulutusta tai ammattiin valmistavaa koulutusta tai päätoimista jatko-opiskelua. Edellytyksenä tässä tarkoitetun hoitopalkkion maksamiselle on, ettei hoitajalla ole vastaavalta ajalta oikeutta sairausvakuutuslain 10 luvun mukaisen erityishoitorahan saamiseen tai oikeutta vuoroteteluvapaalain 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen. Vähäiset samaan aikaan ajoittuvat työtulot (esimerkiksi kokouspalkkiot) eivät estä ylempään hoitopalkkion maksamista.

Hoidollisesti raskas siirtymävaihe voi olla esimerkiksi saattohoitotilanne tai siirtyminen hoitomuodosta toiseen, jona aikana hoidettava tarvitsee lyhytaikaisesti normaalia enemmän hoivaa ja huolenpitoa. Siirtymävaiheen kestoa ei ole laissa tarkasti määritelty. Tilanteet, joihin hoitopalkkio on tarkoitettu, ovat tyypillisesti sen kaltaisia, että täsmällistä aikaa on vaikea määritellä. Hoitoajan voidaan arvioida olevan noin puoli vuotta, useissa tapauksissa tätä vähemmän.

Laissa säädetyt 300 ja 600 euroa ovat hoitopalkkioiden vähimmäismääriä. Kunnat voivat maksaa suurempia palkkioita kuin laissa edellytetään. Kunnat voivat esimerkiksi käyttää ylempää maksuluokkaa pitempiaikaisissa raskaissa hoitotilanteissa riippumatta siitä, onko omaishoitaja joutunut jäämään pois töistä hoitotilanteen takia vai ei.

Hoidon sitovuudesta ja vaativuudesta riippumatta hoitopalkkio voidaan hoitajan esittämän erityisen syyn perusteella sopia säädettyjä vähimmäismääriä pienemmäksi. Hoitajan esittämä erityinen syy voi olla esimerkiksi se, että vähimmäismäärää pienemmän hoitopalkkion vastaanottaminen on hänelle ja hänen perheelleen taloudellisesti edullisin vaihtoehto. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi silloin, kun hoitopalkkion määrä vaikuttaa tietyn sosiaaliturvaetuuden saamiseen ja suuruuteen. Alemman palkkion vastaanottaminen voi olla hoitajan kannalta edullisinta myös tilanteessa, jossa kunnan tarjoamat maksuttomat palvelut olisivat perheelle edullisempi vaihtoehto kuin hoitopalkkio yhdistettynä palveluihin, joista peritään asiakasmaksulain mukaiset maksut.

Hoitaja voi myös ilmoittaa, ettei halua lainkaan ottaa vastaan omaishoidon tukeen sisältyvää hoitopalkkiota, vaan ainoastaan tukeen sisältyvät palvelut. Koska omaishoitolain mukaiseen toimeksiantosopimukseen sisältyy aina hoitopalkkio, ei hoitajan kanssa voida tällöin solmia omaishoitosopimusta. Hoidettavalle ja hoitajalle tehdään kuitenkin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (asiakslaki) 7 §:n mukainen hoito- ja palvelusuunnitelma, johon voidaan tarpeen mukaan sisällyttää vastaavat palvelut kuin mitä voitaisiin järjestää omaishoidon tukena.

Asiakkaalla on oltava riittävät tiedot, jotta hän voisi arvioida, tulisiko omaishoidon tuen sisältää säädetyn määräinen hoitopalkkio vai esimerkiksi säädettyä edullisempia palveluita ja vähimmäismäärää pienempi hoitopalkkio. Asiakslain 5 §:n mukaan sosiaalihuollon henkilöstön on selvitettävä asiakkaalle hänen oikeutensa ja velvollisuutensa sekä erilaiset vaihtoehdot ja niiden vaikutukset samoin kuin muut seikat, joilla on merkitystä hänen asiassaan.

Hoitopalkkioita tarkistetaan vuosittain palkkakertoimella, joka vahvistetaan työntekijäin eläkelain 7 b §:n soveltamista varten.

Hoito- ja palvelusuunnitelma (7 §)

Omaishoidon tuesta on laadittava yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma. Suunnitelmaan on aina kirjattava:

- 1) omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö
- 2) muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö
- 3) omaishoitajan hoitotehtävää tukevien sosiaalihuollon palvelujen määrä ja sisältö
- 4) miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana.

Lisäksi hoito- ja palvelusuunnitelmaan voidaan kirjata muita hoitoa koskevia seikkoja. Hoito- ja palvelusuunnitelma on laadittava siten, että varmistetaan hoidettavan edun mukaisen hoidon toteuttaminen muiden riittävien palvelujen avulla. Myös omaishoitajan tarvitsema tuki on arvioitava huolella. Jos tuen tarve on hyvin vähäinen, riittää, että hoito- ja palvelusuunnitelmaan merkitään sen sosiaalihuollon ammattihenkilön yhteystiedot, johon omaishoitaja voi tarvittaessa olla yhteydessä. Suunnitelmaa on tarkistettava tarvittaessa, jotta se vastaisi hoidettavan ja omaishoitajan tarpeita.

Omaishoitotosopimus (8 §)

Omaishoidon tuesta laaditaan kunnan ja omaishoitajan välille toimeksiantosopimus, jonka liitteenä on oltava hoito- ja palvelusuunnitelma.

Omaishoitotosopimuksen tulee sisältää tiedot ainakin:

- 1) hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta
- 2) hoidettavan oikeudesta lakisääteisiin kahden vuorokauden vapaisiin kuukautta kohti (edellytykset ks. 4 §)
- 3) edellä mainittuja vapaita useampien vapaapäivien järjestämisestä sekä alle vuorokauden mittaisista virkistysvapaista
- 4) määräaikaisen sopimuksen kestosta
- 5) hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyessä hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä.

Sopimukseen tulee siis kirjata tiedoksi myös, jos omaishoitajalla ei ole lakisääteistä oikeutta vapaapäiviin sekä tieto siitä, järjestääkö kunta omaishoitajalle muita vapaapäiviä tai virkistysvapaita. Tietojen merkitseminen on tärkeää, jotta ei synny epäselvyyttä hoitopalkkion määrästä, maksatuksesta tai palvelujen asiakasmaksuista.

Omaishoitotosopimus on voimassa toistaiseksi. Sopimus voidaan tehdä määräaikaisena esimerkiksi jos:

- 1) hoidon jatkaminen ei hoitajasta tai hoidettavasta johtuvasta syystä ole tietyn määräajan jälkeen mahdollista
- 2) hoidon tarve on etukäteen tarkasti määriteltävissä
- 3) hoito korvataan tietyn määräajan jälkeen toisella palvelulla.

Määräaikaista sopimusta tehtäessä lähtökohtana on aina hoidettavan etu. Pelkkä hoidettavan huonokuntoisuus ei ole riittävä peruste määräaikaisen sopimuksen tekemiselle, vaan edellytyksenä on, että tiedossa on tietty määräaika, jolloin omaishoitoa ei enää voida jatkaa. Jos sopimus tehdään

määräaikaisena ja hoidettavalla on hoidon tarvetta vielä sopimuksen päättymisen jälkeen, hoito- ja palvelusuunnitelmaan on kirjattava, miten hoito ja huolenpito toteutetaan omaishoitosopimuksen päättymisen jälkeen.

Hoitopalkkion maksaminen omaishoidon keskeytymisen ajalta

Jos hoidettavan hoitoon kuuluu muuta kuin omaishoitajan kotona antamaa hoitoa, on hoito merkittävä hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Hoidettava voi olla esimerkiksi intervallihoidossa siten, että laitoshoitajaksot ja kotonaolo vaihtelevat kahden viikon välein. Omaishoitajan antaman hoidon keskeytyminen ei tällaisissa tilanteissa keskeytä hoitopalkkion maksamista. Myöskään laissa säädettyjen omaishoitajalle järjestettävien vapaiden pitäminen ei keskeytä hoitopalkkion maksamista.

Jos omaishoito keskeytyy äkillisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, keskeytyy hoitopalkkion maksaminen kuukauden kuluttua (9.2 §). Hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyessä hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä tulee sopia omaishoitosopimuksessa (8.2 §).

Omaishoitosopimuksen päättymisen (9 §)

Kunta voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua. Jos omaishoitaja irtisanoo sopimuksen, sopimus päättyy kuukauden kuluttua sopimuksen irtisanomisesta. Laissa ei ole säädetty irtisanomisperusteita. Koska lain lähtökohtana on hoidettavan edun mukaisen hoidon toteuttaminen, tulee sopimus irtisanoa, jos hoito ei enää vastaa hoidettavan etua (vrt. myöntämisedellytykset).

Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa joko hoidettavan tai hoitajan terveyden tai turvallisuuden, tulee sopimus purkaa välittömästi. Irtisanomisajoista riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoidettavan hoito terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi. Jos hoidettava otettaisiin pitkäaikaiseen laitoshoitoon esimerkiksi 15. lokakuuta, päättyisi sopimus 31. lokakuuta.

Sosiaalihuollon asiakaslain 7 §:n mukaisesti sosiaalihuoltoa toteutettaessa on laadittava hoito- ja palvelusuunnitelma ellei kyseessä ole tilapäinen neuvonta ja ohjaus tai jollei suunnitelman tekeminen muutoin ole ilmeisen tarpeetonta. Jollei hoidettavan hoidon tarve lakkaa omaishoitosopimuksen päättyessä, kunnan on huolehdittava siitä, että hoito- ja palvelusuunnitelmaa tarkistetaan siten, että hoito- ja huolenpito tulevat turvatuiksi myös omaishoitosopimuksen päättymisen jälkeen.

Muutoksenhaku ja omaishoitosopimusta koskevan riidan käsittely (12 §)

Muutoksenhausta omaishoitolaissa tarkoitetuista asioista on voimassa, mitä sosiaalihuoltolain 7 luvussa säädetään. Omaishoidon tuesta annettuun päätökseen on aina liitettävä muutoksenhakua koskevat ohjeet.

Omaishoitosopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

1.

Laki**omaishoidon tuesta**

Annettu Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaisen omaishoidon toteuttamista turvaamalla riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus ja omaishoitajan työn tukeminen.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *omaishoidolla* vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla;

2) *omaishoitosopimuksella* hoitajan ja hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan välistä toimeksiantosopimusta omaishoidon järjestämisestä;

3) *omaishoitajalla* hoidettavan omaista tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt omaishoitosopimuksen;

4) *omaishoidon tuella* kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista;

5) *omalla työllä* omassa tai perheenjäsenen yrityksessä, liikkeessä tai ammatissa taikka maa-, metsä-, koti- tai muussa taloudessa suoritettua työtä ja itsenäistä tieteellistä tai taiteellista työtä sekä päätoimista opiskelua.

3 §

Tuen myöntämisedellytykset

Kunta voi myöntää omaishoidon tukea, jos:

1) henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee kotiloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa;

2) hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla;

3) hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia;

4) omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää;

5) hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva; ja

6) tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista.

4 §

Omaishoitajalle järjestettävä vapaa

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kaksi vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta.

Kunta voi järjestää omaishoitajalle 1 momentissa säädettyä enemmän vapaapäiviä sekä alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita. Vapaapäiviä ja virkistysvapaita voidaan järjestää muillekin kuin 1 momentissa tarkoitetuille omaishoitajille.

Kunnan on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä hoitajan vapaan aikana. Edellä 1 momentissa tarkoitettujen vapaapäivien ja virkistysvapaan pitäminen eivät vähennä hoitopalkkion määrää.

5 §

Hoitopalkkio

Palkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Hoitopalkkio on vähintään 300 euroa kuukaudessa.

Jos omaishoitaja on hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana lyhytaikaisesti estynyt tekemästä omaa tai toisen työtä, palkkio on vähintään 600 euroa kuukaudessa edellyttäen, että hoitajalla ei ole tältä ajalta:

- 1) vähäistä suurempia tuloja;
- 2) oikeutta sairausvakuutuslain (1224/2004) 10 luvun mukaiseen erityishoitoraahan;
- 3) oikeutta vuorotteluvapaalain (1305/2002) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen.

Hoitopalkkio voidaan sopia säädettyä määrää pienemmäksi, jos:

- 1) hoidon sitovuus on vähäisempää kuin mitä 4 §:n 1 momentissa edellytetään ja hoidon ja huolenpidon tarve on vähäistä; taikka
- 2) siihen on hoitajan esittämä erityinen syy.

6 §

Hoitopalkkion määrän tarkistaminen

Hoitopalkkioiden määriä tarkistetaan kalenterivuositain kertoimella, joka vuosittain vahvistetaan työntekijäin eläkelain (395/1961) 7 b §:n soveltamista varten.

7 §

Hoito- ja palvelusuunnitelma

Omaishoidon tuesta on laadittava yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma. Suunnitelmaan tulee liittää tiedot tämän lain mukaisista hoidettavan ja hoitajan oikeuksista koskevista säännöksistä ja niiden soveltamisesta.

Lisäksi suunnitelmaan tulee kirjata ainakin:

- 1) omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö;
- 2) muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö;
- 3) omaishoitajan hoitotehtävää tukevien sosiaalihuollon palvelujen määrä ja sisältö; sekä
- 4) miten hoidettavan hoito järjestetään hoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana.

8 §

Omaishoitosopimus

Omaishoidon tuesta laaditaan omaishoitajan ja kunnan välillä sopimus, jonka liitteenä on oltava hoito- ja palvelusuunnitelma.

Omaishoitosopimuksen tulee sisältää tiedot ainakin:

- 1) hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta;
- 2) oikeudesta 4 §:n 1 momentin mukaisiin vapaapäiviin;
- 3) mainitun 4 §:n 2 momentin mukaisen vapaan järjestämisestä;
- 4) määräaikaisen sopimuksen kestosta; sekä
- 5) hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyessä hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä.

Omaishoitosopimus on voimassa toistaiseksi. Erityisestä syystä sopimus voidaan tehdä määräaikaisena. Sopimusta voidaan tarvittaessa tarkistaa.

9 §

Omaishoitosopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Kunta voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua. Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi.

Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päät-

tyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi. Jos omaishoito hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä keskeytyy tilapäisesti, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua.

Sopimusehto, joka poikkeaa tämän pykälän säännöksistä omaishoitajan vahingoksi, on mitätön.

10 §

Omaishoitajan eläke- ja tapaturmavakuutus- turva

Omaishoitaja ei ole työsopimuslain (55/2001) tarkoittamassa työsuhhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan.

Omaishoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaiissa (549/2003).

Omaishoidon tuesta hoitajan kanssa sopimuksen tehneen kunnan on otettava tapaturmavakuutuslain (608/1948) 57 §:n 1 momentin mukainen vakuutus hoitajalle.

11 §

Palvelun järjestäjä

Omaishoidon tuen järjestämisestä vastaa se kunta, joka sosiaalihuoltolain (710/1982) 3 luvun mukaan on velvollinen järjestämään hoidettavalle sosiaalipalveluja.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2005

12 §

Muutoksenhaku ja omaishoitosopimusta koskevan riidan käsittely

Muutoksenhausta tässä laissa tarkoitetuissa asioissa on voimassa, mitä sosiaalihuoltolain 7 luvussa säädetään. Omaishoitosopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

13 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006.

Tällä lailla kumotaan sosiaalihuoltolain 27 a—27 c § niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Jos muussa lainsäädännössä viitataan tällä lailla kumottuihin säännöksiin tai niiden nojalla annettuun asetukseen, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain säännöksiä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Kunnan on huolehdittava siitä, että omaishoitosopimukset ja niiden liitteinä olevat hoito- ja palvelusuunnitelmat saatetaan vastaamaan tämän lain säännöksiä 1 päivästä tammikuuta 2006.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Liisa Hyssälä*

2.

Laki**sosiaalihuoltolain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 17 päivänä syyskuuta 1982 annetun sosiaalihuoltolain (710/1982) 10 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 813/2000, sekä
muutetaan 17 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 17 §:n 1 momentti laissa 68/2002 sekä 17 §:n 2 momentti laissa 190/2001, seuraavasti:

17 §

Kunnan on jäljempänä säädetyin tavoin huolehdittava seuraavien sosiaalipalveluiden järjestämisestä:

- 1) sosiaalityö;
- 2) kasvatus- ja perheneuvonta;
- 3) kotipalvelut;
- 4) asumispalvelut;
- 5) laitoshuolto;
- 6) perhehoito; sekä
- 7) vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta.

Kunnan on myös huolehdittava lasten ja nuorten huollon, lasten päivähoiton, kehitysvammaisten erityishuollon, vammaisuuden perusteella järjestettävien palvelujen ja tukitoimien sekä päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huoltoon kuuluvien palveluiden, lastenvalvojalle säädettyjen tehtävien ja muiden isyyden selvittämiseen ja vahvistamiseen, elatusavun turvaamiseen, ottolapsineuvontaan, perheasioiden sovitteluun, lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanossa toimitettavaan sovitteluun kuuluvien toimenpiteiden sekä omaishoidon tuen ja muiden sosiaalipalveluiden järjestämisestä sekä kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa (189/2001) säädetyistä tehtävistä sen mukaan kuin niistä lisäksi erikseen säädetään.

— — — — —

— — — — —
 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
 kuuta 2006.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2005

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Peruspalveluministeri *Liisa Hyssälä*

3.

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 6 b §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2005

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (734/1992) 6 b §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 457/2004, seuraavasti:

6 b §

Omaishoitajan vapaan aikaiset palvelut

Niistä palveluista, joita kunta järjestää hoidettavalle omaishoidon tuesta annetun lain (/) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun omaishoitajan vapaapäivän ajaksi ja jotka

korvaavat omaishoitajan antamaa hoitoa ja huolenpitoa, voi hoidettavan maksettavaksi tulla enintään 9 euroa sen estämättä, mitä muualla laissa tai asetuksessa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2006.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Liisa Hyssälä*